

KLASA: UP/I 034-03/21-01/003
URBROJ: 580-09/132-2022-033
Zagreb, 21. ožujka 2022.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, OIB: 54882480048, na temelju članka 31., članka 38. stavaka 5. i 9. i članka 58. stavka 1. točke 15. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13. i 41/21.), po inicijativi poduzetnika PRIZMIĆ d.o.o., OIB: 94564512418, sa sjedištem u Splitu, Osječka 11, zastupanog po zakonskom zastupniku i direktoru Goranu Petroviću, OIB: 49669190241, a svi po punomoćnici [...], odvjetnici iz [...] za pokretanjem postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja protiv poduzetnika KMAG d.o.o., Gornji Stupnik, Gornjostupnička 18J, OIB: 50122329920, zastupanog po punomoćniku [...], odvjetniku iz [...] i KMAG d.o.o., Leskoškova 2, Ljubljana, Republika Slovenija, po službenoj dužnosti, temeljem odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: dr. sc. Mirta Kapural, dipl. iur., predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednice Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, mr. sc. Ljiljana Pavlic i Denis Matić, dipl. iur., članovi Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, sa sjednice 12/2022., održane 21. ožujka 2022., donosi sljedeće

RJEŠENJE

Inicijativa se odbacuje jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Obrazloženje

1. Inicijativa za pokretanje postupka

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: AZTN) zaprimila je 13. svibnja 2021. u smislu članka 37. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/2009., 80/2013., 41/2021., dalje u tekstu: ZZTN) inicijativu poduzetnika PRIZMIĆ d.o.o., OIB: 94564512418, sa sjedištem u Splitu, Osječka 11, zastupanog po zakonskom zastupniku i direktoru Goranu Petroviću, OIB: 49669190241, a svi po punomoćnici [...] odvjetnici [...] (dalje u tekstu: PRIZMIĆ) za pokretanjem postupka protiv poduzetnika KMAG d.o.o., Gornji Stupnik, Gornjostupnička 18J, OIB: 50122329920, zastupan po punomoćniku [...], odvjetniku iz [...] (dalje u tekstu: KMAG) te poduzetnika KMAG d.o.o., Leskoškova 2, Ljubljana, Republika Slovenija (dalje u tekstu: KMAG, Slovenija) radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja u smislu članka 39. ZZTN-a radi sklapanja zabranjenog sporazuma iz članka 8. ZZTN-a i zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 13. ZZTN-a.

PRIZMIĆ u bitnome navodi kako je s KIA MOTORS IMORT d.d., Leskoškova 2, Ljubljana, Slovenija (dalje u tekstu: KMI) zaključio 28. prosinca 2001. Ugovor o prijenosu prava i obveza na području distribucije i prodaje vozila i rezervnih dijelova KIA Motors br. [...] (dalje u tekstu: Ugovor o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova i/ili Ugovor). Istog dana stranke su zaključile i Ugovor o uvozu i prodaji vozila KIA br. [...] (dalje u tekstu: Ugovor o uvozu i prodaji

vozila i/ili Ugovor). Spomenuti prvi pravni posao PRIZMIĆ je zaključio u svojstvu distributera, a drugi pravni posao u svojstvu uvoznika. Predmet oba pravna posla su uvoz i prodaja, odnosno distribucija vozila i drugih roba iz programa KIA Motors za područje Splita i Dalmacije, Dubrovnika i Neretve, Šibenika i Knina, te Zadra kako se to navodi u Ugovoru. Na temelju članka 1. oba Ugovora propisano je kako se isti zaključuju na vremensko razdoblje od 1. siječnja 2002. do 31. prosinca 2002. godine.

PRIZMIĆ je naveo kako je neposredno nakon zaključenja predmetnih Ugovora primio obavijest o promjeni naziva i oblika poduzetnika KMI u poduzetnik KMAG, Slovenija i to od 28. veljače 2002. godine.

KMAG je osnovan od strane direktora poduzetnika KMI, odnosno sadašnjeg KMAG, Slovenija, a sve temeljem izjave o osnivanju poduzetnika od 24. listopada 2002. godine. Sva poslovna suradnja između stranaka je nakon osnivanja trgovačkog društva u Republici Hrvatskoj nastavljena između PRIZMIĆ-a i KMAG-a te, prema navodima PRIZMIĆ-a, do današnjeg dana gore spomenuti pravni poslovi nisu između stranaka otkazani niti raskinuti.

Između istih stranaka zaključen je i Ugovor o trgovinskom zastupanju pri prodaji vozila KIA Motors br. [...] od [...] (dalje u tekstu: Ugovor o trgovinskom zastupanju 2019.). KMAG je podnio pisani otkaz Ugovora o trgovinskom zastupanju 2019., dana 26. listopada 2020. u kojem je naveo da otkazuje predmetni ugovor uz otkazni rok od 6 (šest) mjeseci, a koji je istekao 30. travnja 2021. godine.

Zbog po mišljenju podnositelja inicijative nezakonitog otkaza Ugovora o trgovinskom zastupanju 2019., kao i radi naknade time prouzročene štete, te radi utvrđenja da je između stranaka i dalje na snazi Ugovor o uvozu i prodaji vozila sklopljen dana 28. prosinca 2001., PRIZMIĆ je pokrenuo protiv gore spomenutih društava parnične postupke koji su u tijeku pred Općinskim sudom u Splitu.

Naime, kako to tvrdi PRIZMIĆ, između stranaka, sukladno mjerodavnim odredbama Uredbe Komisije (EZ-a) br. 1400/2002 od 31. srpnja 2002. o primjeni članka 81. stavka 3. Ugovora o osnivanju Europske zajednice na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađena djelovanja u sektoru motornih vozila (SL L 203, 1/8/2002, dalje u tekstu: Uredba 1400/2002), istekom roka od 31. prosinca 2002., ima se smatrati da je između poduzetnika PRIZMIĆ i poduzetnika KMAG kao pravnog slijednika i predstavnika poduzetnika KMAG, Slovenija, zaključen Ugovor o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova na neodređeno vrijeme.

PRIZMIĆ je naveo kako ga druga ugovorna strana nikad nije obavijestila o raskidu tog ugovornog odnosa i to najmanje dvije godine unaprijed, kako je to propisano Uredbom 1400/2002. Unatoč toj činjenici, KMAG, ne želi izvršavati svoje obveze iz predmetnog ugovornog odnosa i s trećima zaključuje pravne poslove (vertikalne sporazume) s istim predmetom ugovora koji imaju po njegovom mišljenju za cilj narušavanje tržišnog natjecanja budući da prijavljeni poduzetnici primjenjuju nejednake uvjete na istovrsne poslove s različitim poduzetnicima, čime dovode u nepovoljniji položaj poduzetnika PRIZMIĆ u odnosu na konkurenciju.

AZTN je nastavno na inicijativu zaprimio i podneske od 6. rujna 2021. i od 13. rujna 2021. u kojima je PRIZMIĆ naveo kako je u svrhu zaključenja pojedinačnih kupoprodajnih ugovora od poduzetnika KMAG naručio automobile marke KIA za koje je isplatio kaparu u cijelosti. Međutim, u predmetnim dopisima istaknuo je kako mu KMAG ne želi isporučiti naručena vozila jer zahtijeva da potpiše i dostavi ovjerenu izjavu kojom jamči kako vozila pribavlja za vlastite potrebe i korištenje, kao i da ista ne nabavlja radi daljnje prodaje uz to tražeći dostavu kopije dokumenta o registraciji vozila na ime kupca. Zbog navedenog, KMAG odbija izdati fakturu bez dostave potpisane izjave čime želi kontrolirati rad i djelovanje poduzetnika PRIZMIĆ,

premda je dužan postupati prema PRIZMIĆ-u kao i prema svakom drugom kupcu i korisniku njegovih vozila.

Slijedom navedenog, PRIZMIĆ predlaže da AZTN, po službenoj dužnosti, pokrene postupak utvrđivanja zabranjenog sporazuma iz članka 8. ZZTN-a te postupak utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 13. ZZTN-a.

Dodatno, PRIZMIĆ je podneskom od 25. listopada 2021. zatražio da se na temelju odredbe članka 51. ZZTN-a hitno donese privremena mjera kojom se nalaže poduzetniku KMAG ponovno uključiti poduzetnika PRIZMIĆ u sustav ovlaštenih prodavatelja (distributera) motornih vozila KIA za ugovoreno područje bez odgode, a najkasnije u roku od 8 dana od dana primitka rješenja o privremenoj mjeri odnosno do donošenja konačnog rješenja u ovom predmetu.

Osnovanost prijedloga PRIZMIĆ obrazlaže činjenicom kako prijavljena društva KMAG i KMAG, Slovenija ekonomski i pravno predstavljaju jedinstvenu cjelinu, odnosno zajednicu koja pripada istoj grupaciji, te je nesporno da je Ugovor o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova, prenesen i na društvo u Republici Hrvatskoj, jer se ugovorni odnos nastavio i nakon proteka roka od godine dana na koji je isti zaključen, neovisno što isti nije produžen u pisanoj formi čime je PRIZMIĆ stekao pravo i obvezu distribucije vozila i drugih roba iz programa KIA Motors za ugovoreno područje, a sve dok KMAG nije poduzetniku PRIZMIĆ uputilo nezakoniti otkaz Ugovora o trgovinskom zastupanju 2019. godine.

2. Prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu

Sukladno ovlaštenju iz članka 32. točke 1. a) i b) ZZTN-a, AZTN je proveo prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu kako bi utvrdio ima li u konkretnom slučaju dostatnih indicija za pokretanje postupka po službenoj dužnosti radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja sukladno odredbama članka 38., stavka 1. i 3. te članka 39. ZZTN-a, a vezano uz primjenu članka 8. ZZTN-a koji uređuje zabranjene sporazume poduzetnika i članka 13. ZZTN-a koji uređuje zlouporabu vladajućeg položaja.

S tim u vezi AZTN je dopisom od 19. srpnja 2021. zatražio očitovanje poduzetnika KMAG na navode iz predmetne inicijative, kao i podatke o tome koliko dugo je trajala i traje li još suradnja između poduzetnika PRIZMIĆ i poduzetnika KMAG, Slovenija odnosno poduzetnika KMAG po Ugovoru o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova te Ugovoru o uvozu i prodaji vozila, te očitovanje o tome je li poslovna suradnja po predmetnim ugovorima nastavljena u Republici Hrvatskoj putem djelatnosti poduzetnika KMAG odnosno je li došlo do prijenosa prava i obveza s poduzetnika KMAG, Slovenija po gore navedenim Ugovorima na poduzetnika KMAG.

2.1. Očitovanje poduzetnika KMAG od 23. kolovoza 2021.

KMAG se očitovao podneskom kojim je osporio navode podnositelja inicijative te sa svoje strane pojasnio kronologiju odnosa s poduzetnikom PRIZMIĆ.

KMAG tvrdi kako je prvobitni Ugovor o uvozu i prodaji vozila predstavljao samo inicijalno sklopljenu verziju ugovora između poduzetnika KMI (u 2002. promijenio naziv u KMAG d.d., a naknadno promijenio i naziv i oblik u KMAG, Slovenija, dalje u tekstu: KMAG, Slovenija) i poduzetnika PRIZMIĆ, te je taj ugovor zamijenjen Ugovorom o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova koji je specificirao teritorijalni doseg prava distribucije poduzetnika PRIZMIĆ (članak [...] predmetnog Ugovora), što je evidentno nedostajalo u prvobitnom Ugovoru o uvozu i prodaji vozila (čak je tamo rukom nacrtan „upitnik“ u članku [...]).

Poduzetnik KMI (kasnije KMAG, Slovenija) je podneskom od 14. veljače 2002. dostavio Ugovor o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova poduzetniku PRIZMIĆ uz izričitu napomenu da je prvobitni prijedlog ugovora odgovarajuće izmijenjen u odnosu na statusu ugovornih stranaka (članak [...]) i dopunjen sa područjima koje će PRIZMIĆ pokrivati kao distributer (članak [...]), čime je prvobitni ugovor postao bespredmetan (derogiran). Stoga, KMAG navodi kako je Ugovor o uvozu i prodaji vozila prestao biti na snazi odmah po sklapanju Ugovora o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova.

Ugovor o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova sklopljen je na određeno vrijeme od jedne godine, točnije od 1. siječnja 2002. do 31. prosinca 2002., te je na taj način tada i istekao.

Poduzetnik KMI, nije nakon isteka predmetnog ugovora nikada više sklopio novi ugovor sa poduzetnikom PRIZMIĆ.

U razdoblju od 1. siječnja 2003. pa do veljače 2004. KMAG, Slovenija i PRIZMIĆ nisu imali na snazi međusobni ugovor, no imali su određenu praktičnu suradnju temeljem koje je PRIZMIĆ naručivao automobile od poduzetnika KMAG, Slovenija i preprodavao ih u Republici Hrvatskoj kao distributer. Međutim, ova suradnja svakako je prestala s veljačom 2004., nakon kojeg vremena KMAG Slovenija nije više nikad imala ikakav pisani ili nepisani distributerski ugovor ili suradnju s poduzetnikom PRIZMIĆ.

KMAG nikad nije bio stranka niti preuzimatelj prava i obveza iz Ugovora o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova koji je osnovan 24. listopada 2002. te je hrvatska pravna osoba i potpuno drugi entitet od poduzetnika KMAG, Slovenija, te nije njegov univerzalni niti partikularni pravni sljednik.

U razdoblju od veljače 2004. pa do siječnja 2008., iako nisu imali nikakav međusobni ugovor, KMAG (koji je u tom vremenu postao ekskluzivni hrvatski uvoznik i distributer za KIA vozila) i PRIZMIĆ uspostavili su i održavali određenu praktičnu suradnju temeljem koje je PRIZMIĆ naručivao automobile od poduzetnika KMAG i preprodavao ih u Republici Hrvatskoj kao neovisni distributer. Međutim, ovaj odnos tj. odnos dobavljača-uvoznika i neovisnog preprodavatelja-distributera svakako je prestao (i nije se više nikad obnovio) stupanjem na snagu Ugovora o trgovinskom zastupanju koji je zaključen između poduzetnika KMAG i poduzetnika PRIZMIĆ u veljači 2008. godine.

Od sklapanja Ugovora o trgovinskom zastupanju u veljači 2008. godine pa do isteka suradnje stranaka na prodaji novih automobila marke KIA na hrvatskom tržištu (tj. do 30. travnja 2021.), KMAG i PRIZMIĆ surađivali su isključivo kao principal i agent, a ne kao uvoznik i neovisni distributer te nisu primjenjivali nikakav distributerski ugovor.

KMAG je naveo kako su tijekom godina postojale sporadične kupoprodaje nekolicine automobila godišnje između poduzetnika KMAG i poduzetnika PRIZMIĆ. Međutim, kod takvih transakcija se nikako nije radilo o „ispunjavanju“ Ugovora o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova (kojeg KMAG nikad nije ni bio stranka i koji je davno istekao), niti o ikakvom priznavanju poduzetniku PRIZMIĆ statusa neovisnog distributera, već se radilo o dobrovoljnom prihvatu od strane poduzetnika KMAG pojedinih kupoprodajnih narudžbi poduzetnika PRIZMIĆ za potrebe rent-a-car ili njegovih sličnih vlastitih svrha (a ne preprodaje). To dakako nije utjecalo na ugovorne obveze stranaka i njihove statusu (principal/agent) iz međusobnih ugovora o trgovinskom zastupanju.

U razdoblju od 2006.-2008. reorganiziran je sustav kojim su se vozila marke KIA Motors prodavala na području Republike Hrvatske, i to iz sustava neovisnih distributera u sustav trgovinskog zastupanja (agencije). U sklopu ove reorganizacije, ukinut je sustav neovisnih distributera te je, kao i za druge dotadašnje partnere poduzetnika KMAG na hrvatskom tržištu, tako i poduzetniku PRIZMIĆ ponuđena promjena statusa tj. ulazak u sustav trgovinskih

zastupnika (agenata), što je PRIZMIĆ prihvatio. Slijedom navedenog, KMAG i PRIZMIĆ su sklopili Ugovor o trgovinskom zastupanju pri prodaji vozila KIA MOTORS br. [...] od [...] (dalje u tekstu: Ugovor o trgovinskom zastupanju 2008.).

KMAG je u svom podnesku naveo kako su sve strane bile potpuno svjesne da Ugovor o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova već odavno više nije na snazi, te kako PRIZMIĆ svakako više od veljače 2008. nema status neovisnog distributera već trgovinskog zastupnika, te da ima svoj novi i to različiti ugovorni odnos, i to s poduzetnikom KMAG, a ne s poduzetnikom KMAG, Slovenija (s kojim je prestao surađivati još u veljači 2004.).

KMAG je istaknuo kako je netočna i nedokaziva tvrdnja odnosno implikacija iz inicijative da bi, i to sve do danas, postojala neka „paralelna“ istovremena primjena sustava neovisne distribucije (temeljem nepostojećeg ugovora) pored nespornog sustava agencije u odnosu na poduzetnika PRIZMIĆ.

KMAG smatra kako nije moguće dokazati negativnu činjenicu kao što je navodno poslovanje poduzetnika KMAG i poduzetnika PRIZMIĆ kroz distribucijski odnos nakon veljače 2008., pa ističe da kako niti sam PRIZMIĆ nije priložio niti uopće može priložiti u inicijativi dokaze toj tvrdnji. Na isti način, niti KMAG ne može ponuditi „direktni“ dokaz činjenica koje ne postoje, ali upućuje na gornja izlaganja te jasnu mogućnost dokazivanja suprotnog, alternativnog sustava agencije na temelju kojeg su stranke jedino poslovale nakon veljače 2008. godine.

Nadalje, u podnesku je navedeno kako su KMAG i PRIZMIĆ 1. ožujka 2019. sklopili Ugovor o trgovinskom zastupanju 2019. Ovaj ugovor je otkazan i prestao biti na snazi 30. travnja 2021., čime je svakako i prestala suradnja poduzetnika KMAG kao principala i poduzetnika PRIZMIĆ, kao agenta u prodaji novih vozila KIA Motors na hrvatskom tržištu, a koja je trajala sve od veljače 2008. godine.

Iako smatra razloge otkaza Ugovora o trgovinskom zastupanju 2019. bespredmetnim za svrhe ovog postupka (kao i za svrhe parničnog postupka koji se odvojeno vodi), prema izričitom upitu AZTN-a, KMAG se, opreza radi, očitovao kako se odlučio na otkaz Ugovora o trgovinskom zastupanju 2019. zbog dugotrajnog nezadovoljstva rezultatima poduzetnika PRIZMIĆ u posredovanju kod prodaje KIA vozila, o čemu ga je višekratno i upozoravao.

Tako je PRIZMIĆ u zadnje tri godine (2018. do 2020.) bio na zadnjem ili predzadnjem mjestu među svim partnerima zastupnicima po tržišnom udjelu u županijama u kojima postoji zastupnik poduzetnika KMAG (za marku KIA).

Komparativni tržišni udio poduzetnika PRIZMIĆ imao je kontinuirani trend pada: (a) u 2018. rezultat poduzetnika PRIZMIĆ bio je na [...] % prosječnog tržišnog udjela prodaje novih vozila marke KIA u Hrvatskoj, (b) u 2019. taj rezultat bio je na [...] % prosječnog tržišnog udjela, a (c) 2020. (do vremena izjave otkaza ugovora 26. listopada 2020.) rezultat poduzetnika PRIZMIĆ bio je na samo [...] % prosječnog tržišnog udjela KIA vozila u Hrvatskoj, u odnosu na rezultate usporedivih zastupnika KMAG u drugim županijama u Hrvatskoj.

U svojoj legitimnoj poslovnoj diskreciji, KMAG je odlučio otkazati suradnju poduzetniku PRIZMIĆ u odnosu na prodaju vozila KIA (zadržavajući ga, međutim, i dalje u zasebnoj mreži serviseri i prodaje rezervnih dijelova za KIA-u).

KMAG nadalje napominje da propisi o zaštiti tržišnog natjecanja nikako nisu povrijeđeni otkazom Ugovora o trgovinskom zastupanju iz 2019. Naime, KMAG je naglasio da se radi o „pravom“ agencijskom ugovoru u smislu propisa o tržišnom natjecanju, dakle ugovoru u kojem: (a) je KMAG distributer – principal, a PRIZMIĆ trgovinski zastupnik-agent, (b) PRIZMIĆ

nastupa prema trećima kao agent, u ime i za račun poduzetnika KMAG, posredujući radi sklapanja ugovora o kupoprodaji vozila direktno između kupaca i poduzetnika KMAG, te (c) PRIZMIĆ ne snosi financijske ni komercijalne rizike u aktivnosti za koju je imenovan agentom (prodaja predmetnih vozila). Stoga se KMAG i PRIZMIĆ efektivno smatraju „jedinственим“ poduzetnikom, tj. agent (PRIZMIĆ) se efektivno smatra, „produženom rukom“ principala (KMAG), a ne neovisnim ugovornim partnerom, pa stoga ni ne može biti riječi o, sporazumu između neovisnih stranaka, odnosno ne može se uzeti da postoje nedozvoljena vertikalna ograničenja u smislu propisa o tržišnom natjecanju. Stoga, temeljem primijenjenih propisa (i interpretativnih instrumenata kao što su EU Smjernice o vertikalnim ograničenjima (Službeni list C 130, 19. svibnja 2010.), Ugovor o trgovinskom zastupanju 2019. odnosno obveze agenta prema tom ugovoru uopće ne ulaze u opseg primjene odredbi o zabranjenim sporazumima iz hrvatske i EU regulative.

KMAG navodi, čak i da je, posve teoretski, s poduzetnikom PRIZMIĆ imao distributerski ugovor, a ne agencijski (za prodaju novih vozila), opet bi pitanje eventualne navodne povrede propisa o tržišnom natjecanju raskidom ili otkazom takvog ugovora (ili odbijanjem sklapanja ili obnove takvog ugovora) bilo izvan opsega analize AZTN-a jer bi takav ugovor bio skupno izuzet od primjene članka 8. ZZTN-a putem odredbi Uredbe o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma između poduzetnika („Narodne novine“, broj 37/11., dalje u tekstu: Uredba o vertikalnim sporazumima 2011.), pa čak već i putem odredbi Uredbe o sporazumima male vrijednosti („Narodne novine“, broj 9/11., dalje u tekstu: Uredba o sporazumima male vrijednosti) jer individualni tržišni udjeli (poduzetnika KMAG kao i očekivano partnera) bili bi manji i od 10%.

KMAG je u prilog svojih navoda kao dokaz naveo podatke o tržišnim udjelima po marki motornih vozila agencije Promocija Plus za 2020. i 2021. (dostupno dana 15. kolovoza 2021. na internet stranici www.autonet.hr).

U odnosu na ustrojstvo distribucijske i servisne mreže za KIA Motors vozila KMAG se očitovao kako u Republici Hrvatskoj prodaje vozila putem mreže trgovinskih zastupnika (agenata), a riječ je o tzv. „pravim“ agencijskim ugovorima. Analizom tržišnih potencijala i svojom poslovnom diskrecijom KMAG individualno odlučuje o potrebama ugovaranja agencijskih ugovora za pojedine županije ili druge lokacije u Hrvatskoj.

U smislu uvjeta pristupa mreži agenata, KMAG nema posebne pisane uvjete ili kriterije, već se odlučuje slučaj-po-slučaj, uz određene interne neformalne preporuke o kojima se vodi računa (primjerice, trajanje ranije suradnje s partnerom, zadovoljstvo tom suradnjom, očekivani kapacitet partnera, naručivanje testnih vozila, educiranost osoblja partnera, itd.).

Uvjeti suradnje s trgovinskim zastupnikom utvrđuju se ugovorom o trgovinskom zastupanju pri prodaji vozila KIA Motors, gdje se sa svim zastupnicima sklapa i primjenjuje isti tip ugovora. Zastupnici nastupaju u ime i za račun poduzetnika KMAG, primaju proviziju, a ne snose komercijalni ni financijski rizik prodaje KIA vozila, niti imaju obvezu pokrivati vezane troškove.

U odnosu na servisiranje KIA vozila i prodaju originalnih rezervnih dijelova i dodatne opreme, KMAG navodi kako u Hrvatskoj primjenjuje kvalitativni selektivni distribucijski sustav. Analizom tržišnih potencijala i svojom poslovnom diskrecijom KMAG individualno odlučuje o potrebama ugovaranja servisnih ugovora za pojedine županije ili druge lokacije u Hrvatskoj. U smislu uvjeta pristupa servisnoj mreži, KMAG primjenjuje detaljne KIA servisne standarde, te svi serviseri trebaju biti usklađeni i u potpunosti ispunjavati uvjete ovih standarda. Uvjeti suradnje sa serviserima utvrđuju se u servisnom ugovoru, gdje se sa svim serviserima sklapa i primjenjuje isti tip ugovora. Servisni ugovori kao sastavni dio (zasebni prilog) sadržavaju predmetne KIA servisne standarde.

Vežano uz pozivanje PRIZMIĆ-a na primjenu Uredbe 1400/2002, KMAG je naveo kako je isto u cijelosti pogrešno., a budući da Ugovor o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova odavno više nije na snazi niti se primjenjuje, pa nije ni mogao biti „raskinut“ time što KMAG navodno sada, tj. po isteku Ugovora o trgovinskom zastupanju 2019. „ne želi izvršavati obveze iz predmetnog ugovornog odnosa“. Kada bi, posve teoretski, Ugovor o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova još uvijek bio na snazi, Uredba 1400/2002, kao i ekvivalentna hrvatska Uredba o skupnom izuzeću sporazuma o distribuciji i servisiranju motornih vozila („Narodne novine“, broj 37/11., dalje u tekstu: Uredba o motornim vozilima 2011.), primjenjivale bi se na vertikalne ugovore o distribuciji novih motornih vozila samo do 31. svibnja 2013. godine. Od 1. lipnja 2013. na ove ugovore (kakav bi bio i Ugovor o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova, kada bi bio na snazi) primjenjivala bi se (opća) Uredba Komisije (EU) br. 330/2010 od 20. travnja 2010. o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađenih djelovanja, odnosno hrvatska ekvivalentna Uredba o vertikalnim sporazuma 2011.

Slijedom navedenog, vežano uz sporazume o distribuciji novih motornih vozila, prestale su važiati i one odredbe Uredbe 1400/2002 odnosno ekvivalentne hrvatske sektorske uredbe kojima je bilo uređeno trajanje, prestanak, rješavanje sporova i prijenos prava i obveza iz sporazuma o distribuciji novih motornih vozila na treću stranu, a kako ova pitanja nisu više podložna navedenim propisima, sporovi o tim pitanjima mogu se rješavati (samo) pred sudom u zasebnom postupku (što se u ovom slučaju upravo i odvija putem parnica pokrenutih od strane poduzetnika PRIZMIĆ).

Nadalje, KMAG osporava „neistinite, neobrazložene i paušalne“ tvrdnje u inicijativi da „s trećima zaključuje pravne poslove (vertikalne sporazume) s istim predmetom ugovora, a koji imaju za cilj narušavanje tržišnog natjecanja na tržištu“, i da „zapravo primjenjuje nejednake uvjete na istovrsne poslove s različitim poduzetnicima, čime dovode u nepovoljniji položaj prijavitelja u odnosu na konkurenciju“ u smislu odredaba ZZTN-a.

KMAG je naveo kako na hrvatskom tržištu u odnosu na prodaju novih KIA vozila ne sklapa distributerske ugovore (tj. ugovore s partnerima kao neovisnim distributerima), već se radi isključivo o agencijskim ugovorima i to još od 2008. godine. Stoga, suprotno implikaciji iz inicijative, nema zaključivanja pravnih poslova s trećima „s istim predmetom ugovora“ ako bi se, kako to implicira inicijativa, radila usporedba s (davno isteklim) Ugovorom o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova.

Vežano uz navode iz inicijative kako je KMAG počinio povredu članka 13. ZZTN-a, KMAG prvenstveno osporava da bi uopće bio u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu, jer je njegov tržišni udio ispod 10%, uz postojanje niza jačih tržišnih konkurenata, sukladno naprijed dostavljenim podacima. Budući da je postojanje vladajućeg položaja dakako prva pretpostavka za pitanje zlouporabe vladajućeg položaja, očito je da kod poduzetnika KMAG uopće ne može ni doći do pitanja zlouporabe.

3. Istraživanje tržišta pružanja usluga servisiranja i prodaje rezervnih dijelova motornih vozila marke KIA Motors na području Republike Hrvatske i obavljanja djelatnosti trgovinskog zastupanja

Iako je otkazao Ugovor o trgovinskom zastupanju od 1. ožujka 2019., poduzetnik KMAG je zadržao poduzetnika PRIZMIĆ u zasebnoj mreži serviseri i prodaje rezervnih dijelova za KIA Motors vozila. Slijedom navedenog, AZTN-a je proveo dodatno istraživanje mjerodavnog tržišta u odnosu na djelatnost pružanja usluga servisiranja i prodaje rezervnih dijelova motornih vozila marke KIA Motors na području Republike Hrvatske te u odnosu na djelatnost trgovinskog zastupanja na odabranom uzorku poduzetnika koji imaju zaključene pravne poslove te vrste sa poduzetnikom KMAG.

AZTN je dana 28. listopada 2021. zatražio očitovanja i dokumentaciju od slijedećih poduzetnika koji surađuju s poduzetnikom KMAG: [...] (dalje u tekstu: [...]), [...] (dalje u tekstu: [...]), [...] (dalje u tekstu: [...]), [...] (dalje u tekstu: [...]), i [...] (dalje u tekstu: [...]).

Navedeni poduzetnici očitovali su se svojim podnescima zaprimljenim u AZTN-u u razdoblju od 5. do 16. studenog 2021. te su dostavili u preslici relevantnu dokumentaciju kojom raspolažu.

U odnosu na djelatnost trgovinskog zastupnika istaknuli su kako u pravilu ulažu u testne automobile za probne vožnje njihovih klijenata, kao i u školovanje njihovih radnika na raznim seminarima te da u pravilu nemaju financijskih obveza po zaključenim Ugovorima o trgovinskom zastupanju.

Poduzetnik [...] dostavio je presliku KIA servisnog ugovora br. [...] s početkom primjene od [...] i KIA servisni ugovor br. [...] s početkom primjene od [...].

Poduzetnik [...] dostavio je presliku Dodatka br. [...] servisnom ugovoru br. [...] od [...], Dodatak br. [...] servisnom ugovoru br. [...] od [...], Ugovor o trgovinskom zastupanju pri prodaji vozila KIA Motors br. [...] od 18. travnja 2019., Potvrdu KMAG-a da je zastupnik pri prodaji vozila KIA Motors od 1. listopada 2010.

Poduzetnik [...] dostavio je presliku KIA Servisnog ugovora br. [...] početkom primjene od [...] kao i Ugovor o trgovinskom zastupanju pri prodaji vozila KIA Motors br. [...] od [...].

Poduzetnik [...] dostavio je presliku Ugovora o trgovinskom zastupanju pri prodaji vozila KIA Motors br. [...] s početkom primjene od [...] i KIA servisni ugovor br. [...] s početkom primjene od [...].

Poduzetnik [...] dostavio je presliku KIA servisnog ugovora br. [...] od [...] te Ugovor o trgovinskom zastupanju pri prodaji vozila KIA Motors br. [...] od [...].

Nadalje, AZTN je dopisom od [...] zatražio i dodatna očitovanja od poduzetnika KMAG o razlozima otkaza Ugovora o trgovinskom zastupanju 2019., kao i o ustrojstvu i opisu distribucijske i servisne mreže za KIA Motors vozila u Republici Hrvatskoj, te uvjetima pristupa istoj, te druge podatke i relevantnu dokumentaciju.

Podneskom od 6. prosinca 2021. KMAG je u odnosu na elemente sustava trgovinskog zastupanja (agencije) ponovio kako zastupnici ne snose komercijalni ni financijski rizik prodaje KIA vozila, niti imaju obvezu pokrivati vezane troškove. Zastupnici ne snose rizike u odnosu na ugovore (o prodaji KIA vozila) koje sklapaju odnosno o kojima pregovaraju s mogućim kupcima u ime i za račun KMAG-a, niti su obvezni pokrivati (značajne) materijalne troškove specifično u svezi prodaje KIA vozila, a što ne bi bili opći troškovi agencijske djelatnosti (ili troškovi vezani za eventualne druge poslovne djelatnosti zastupnika), niti su dužni poduzimati neke druge specifične aktivnosti kojima bi preuzimali komercijalni ili financijski rizik u prodaji KIA vozila. Kao i za druge zastupnike, navedeno je, kako tvrdi KMAG, u potpunosti vrijedilo i za zastupnika PRIZMIĆ, a temeljem (u međuvremenu isteklog) Ugovora o trgovinskom zastupanju iz 2019.

Sukladno navodima iz dostavljenog podneska zastupnik treba imati barem „primjeren“ izložbeni prostor gdje može izlagati vozila KIA, a KMAG o prihvatljivosti odlučuje uvažavajući objektivne kriterije vezane za optimalnu strukturu, rasprostranjenost i učinkovitost prodaje u hrvatskoj mreži zastupnika.

Ne postoje pisani formalni kriteriji izgleda prodajnog prostora kojima hrvatski zastupnici KIA vozila moraju udovoljiti kako bi bili poduzetniku KMAG prihvatljivi kao zastupnici, već se o tome odlučuje individualno prema slučaju.

Troškove općeg održavanja i rada izložbenog prostora snosi zastupnik. KMAG ima preporuke za vanjske oznake prodajnog prostora, jer prema ugovoru o trgovinskom zastupanju izložbeni prostor treba biti vidljivo označen s oznakama marke KIA.

Troškove nabave novih vozila KIA koja zastupnici drže u izložbenom prostoru odnosno na svojoj lokaciji snosi KMAG. Sva vozila koja se nalaze na izložbenom prostoru zastupnika vlasništvo su poduzetnika KMAG i dio njegove zalihe novih vozila.

Zastupnik ne pokriva troškove osiguranja prema „trećima“, dakle on ne odgovara niti diže policu osiguranja za štetu koju bi prema trećim stranama uzrokovali proizvodi koji se prodaju (KIA vozila).

U odnosu na osiguranje samih vozila koja se nalaze na izložbenom prostoru (protiv rizika krađe, požara, tuče i slično), KMAG u svoje ime ugovara „jedinственu“ policu za sva vozila na svim izložbenim prostorima u Republici Hrvatskoj, a zastupnici onda individualno snose dio troškova premije za tu policu relativno u odnosu na vozila koja se nalaze i dok se nalaze na izložbenom prostoru (tj. pod kontrolom i čuvanjem) tog pojedinog zastupnika.

Zastupnik prodaje i izložbena vozila u ime i za račun KMAG-a - kao trgovinski zastupnik (agent) - na isti način kao ostala KIA vozila. Izložbena vozila dio su zalihe poduzetnika KMAG.

Zastupnik ima pravo na proviziju za svako prodano vozilo, a visina provizije za pojedino vozilo određuje se u cjeniku provizija (zajedno s maloprodajnom cijenom za pojedinačno vozilo). Cjenik se objavljuje u informatičkom sustavu (tj. intranetu) poduzetnika KMAG. Visina popusta određena je u KMAG-ovom cjeniku, a provizija za pojedino vozilo ne utječe na visinu provizije koju ostvaruje zastupnik

KMAG snosi troškove oglašavanja na nacionalnoj razini (Republike Hrvatske) i brine da sa oglašavanjem i reklamnim kampanjama (akcijama) optimalno i ravnomjerno pokrije sve zastupnike. Zastupnici nemaju obvezu naručivanja niti pokrivanja troška nacionalnog niti regionalnog ili lokalnog oglašavanja.

U svojoj slobodnoj poslovnoj diskreciji (dakle, bez obveze od strane KMAG-a) zastupnici mogu odlučiti individualno oglašavati vozila KIA na regionalnoj/lokalnoj razini. U takvim slučajevima regionalnog/lokalnog oglašavanja zastupnik ima mogućnost kod poduzetnika KMAG aplicirati za podršku odnosno primitak određenih financijskih sredstava namijenjenih oglašavanju.

Zastupnik ne snosi troškove prijevoza vozila. KMAG organizira i financijski pokriva prijevoze na relaciji carinsko skladište - izložbeni prostor zastupnika, kao i troškove potencijalnog preusmjeravanja vozila tj. prijevoza na relaciji izložbeni prostor jednog zastupnika - izložbeni prostor drugog zastupnika koji je potencijalno dogovorio prodaju predmetnog vozila.

Zastupnici su ovlašteni posredovati u prodaji KIA vozila samo krajnjim potrošačima (konačnim kupcima), koji mogu biti fizičke ili pravne osobe.

Sukladno već iznesenim napomenama u očitovanju poduzetnika KMAG od 20. kolovoza 2021., Ugovor o trgovinskom zastupanju 2008. bio je prvi od ukupno dva sukcesivna ugovora o trgovinskom zastupanju sklopljena između poduzetnika KMAG i PRIZMIĆ. Na taj način, predmetni ugovor od 5. veljače 2008. godine efektivno je prestao kada su strane sklopile Ugovor o trgovinskom zastupanju pri prodaji vozila 2019. godine, s kojim se nadalje između stranaka nastavio odnos principal/agent, sve do isteka tog ugovora.

Pravni temelj iz kojeg proizlazi ovlaštenje KMAG-a kao uvoznika i dobavljača KIA Motors vozila u Republici Hrvatskoj je imenovanje temeljem Ugovora o veleprodaji od dana 30. siječnja 2014. godine sklopljenog između društva Kia Motors Europe GmbH i KMAG-a.

U odnosu na ustrojstvo servisne mreže za KIA vozila i KIA Servisne standarde u smislu uvjeta pristupa KIA servisnoj mreži, KMAG primjenjuje detaljne KIA servisne standarde, te svi serviseri trebaju biti usklađeni i u potpunosti ispunjavati uvjete predmetnih standarda. Predmetni detaljni uvjeti odnose se na standarde u određenim kategorijama kao što su korporativni identitet, objekt(i), infrastruktura informacijskih sustava, osoblje, razmjena financijskih podataka, komunikacija brenda, zamjenska vozila, post-prodajni proces i upravljanje kvalitetom, te standardi za HV (visokonaponsku) radionicu.

U odnosu na servisiranje KIA vozila i prodaju originalnih rezervnih dijelova i dodatne opreme, KMAG u Hrvatskoj primjenjuje kvalitativni selektivni distribucijski sustav. Analizom tržišnih potencijala i svojom poslovnom diskrecijom KMAG individualno odlučuje o potrebama ugovaranja servisnih ugovora za pojedine županije ili druge lokacije u Republici Hrvatskoj. Nadalje, navedeno je kako KMAG formira servisnu mrežu s nastojanjem optimalnog pokrivanja cijelog područja Republike Hrvatske, kako bi se na taj način korisnicima KIA vozila omogućio što lakši, brži i učinkovitiji pristup servisu. U smislu uvjeta pristupa servisnoj mreži, navedeno je kako KMAG primjenjuje detaljne KIA servisne standarde.

Uvjeti suradnje sa serviserima utvrđuju se u servisnom ugovoru, gdje se sa svim serviserima sklapa i primjenjuje isti tip ugovora. Servisni ugovori kao sastavni dio (zasebni prilog) sadržavaju predmetne KIA servisne standarde te dostavljen uz podnesak od 6. prosinca 2021. tipski servisni ugovor.

Na području Republike Hrvatske KMAG ima aktivne servisne ugovore s ukupno 19 (devetnaest) ovlaštenih serviserima, koji usluge pružaju na ukupno 21 (dvadeset jednoj) servisnoj lokaciji (budući da serviser MAXX AUTO d.o.o. ima tri servisne poslovnice).

Radi se o sljedećim društvima kao ovlaštenim serviserima:

Tablica 1: Ovlašteni serviseri KMAG-a

Redni br.	Naziv i sjedište serviser	Lokacija servisne poslovnice
1.	MAXX AUTO d.o.o.. Gornji Stupnik, Gornjostupnička 18 J	Slavonska avenija 70,10000 Zagreb
	MAXX AUTO d.o.o.. Gornji Stupnik, Gornjostupnička 18 J	Gornjostupnička 18j, 10255 Zagreb - Gornji Stupnik
	MAXX AUTO d.o.o.. Gornji Stupnik, Gornjostupnička 18 J	Labinska 1a, 52100 Pula
2.	AUTO ŽITVAJ d.o.o., Zagreb, Klin 1	Klin 1,10040 Zagreb
3.	AUTO POLJO PROM obrt, vlasnik VESNA KRAMARIĆ, Pregrada, Grofova Ratkaj 1	Prilaz dr Franje Tuđmana 3a, 49210 Zabok
4.	FRASSINOX BOŽIĆ d.o.o., Zagreb, Horvaćanska cesta 31c	Matenci 9, 49240 Donja Stubica
5.	AC PRIKRATKI d.o.o., Varaždin, Zagrebačka 101	Zagrebačka 110, 42000 Varaždin
6.	DINAMIC TRADE d.o.o., Čakovec, Braće Graner 6	Braće Graner 6, 40000 Čakovec
7.	DAGMAN j.d.o.o., Koprivnica, Obrtnička 5	Obrtnička ulica 5, 48000 Koprivnica
8.	AUTO MOSLAVAC d.o.o., Virovitica, Županjska ulica 1	Županjska 1, 33000 Virovitica
9.	HERBST d.o.o., Zagreb, Grobnička 24	Slavonsko-brodsko ul. 15A, 35252 Sibinj
10.	Auto CENTAR DUO d.o.o., Osijek, Svetog Leopolda Mandića 111 C	Zalužje 25, 32100 Vinkovci
11.	ANI d.o.o., Osijek, Ulica kneza Trpimira 26	Ulica kneza Trpimira 26, Osijek
12.	AUTO GRLICA d.o.o., Viškovo, Kosi 96	Kosi 96, 51216 Rijeka - Viškovo
13.	BETIL D.O.O., Rijeka, Save Jugo Bujkove 31	Osječka 52, 51000 Rijeka
14.	AUTO CENTAR PEROVIĆ d.o.o., Zadar, Ulica Blaženog Marka Križevčanina 9	Blaženog Marka Križevčanina 9, 23000 Zadar
15.	INEJ AUTOCENTAR d.o.o., Poličnik, Murvica Jug, broj 6	Ante Starčevića 64a, 23000 Zadar
16.	AUTO SERVIS BULAT obrt, vlasnik IVICA BULAT, Šibenik, Ive Družića 82	Ivana Meštrovića 11a, Njivice, 22000 Šibenik
17.	PRIZMIĆ d.o.o., Split, Osječka 11	Osječka 11, PC Koteks, 21000 Split
18.	AUTO DALMACIJA d.o.o.. Plano, Cesta Plano 2A	Cesta Plano 2/A, Plano
19.	AUTO-DUBROVNIK d.d., Dubrovnik, Od Sv. Mihajla 3	Od Sv. Mihajla 3, 20000 Dubrovnik

Izvor: Podnesak poduzetnika KMAG zaprimljen u AZTN 6. prosinca 2021.

Obrada: AZTN

4. Činjenične i pravne okolnosti utvrđene tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu

Važeća hrvatska Uredba o motornim vozilima 2011. (koja je usklađena je s Uredbom Komisije (EU), br. 461/2010 od 27. svibnja 2010., o primjeni članka 101. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju EU-a na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađena djelovanja u sektoru motornih vozila (dalje u tekstu: Uredba 461/2010) stupila je na snagu 7. travnja 2011.

Na temelju članka 17. stavka 2. Uredbe o motornim vozilima 2011. propisano je kako će se na vertikalne sporazume o distribuciji novih motornih vozila počevši od 1. lipnja 2013. godine u cijelosti primjenjivati Uredba o vertikalnim sporazumima 2011., dok je člankom 18. stavcima 1. i 2. iste Uredbe propisano kako se na vertikalne sporazume o prodaji rezervnih dijelova za motorna vozila te vertikalne sporazume o pružanju usluga popravka i održavanja motornih vozila koji su sklopljeni prije stupanja na snagu nove Uredbe o motornim vozilima 2011., a koji su ispunjavali uvjete za skupno izuzeće iz Uredbe o skupnom izuzeću sporazuma o distribuciji i servisiranju motornih vozila ("Narodne novine" br. 105/2004., 37/2011., dalje u tekstu: Uredba o motornim vozilima 2004.) nastaviti primjena te Uredbe do isteka trajanja tih sporazuma, a najkasnije do 31. svibnja 2013. godine. Počevši od 1. lipnja 2013., navedeni sporazumi moraju biti usklađeni s novom Uredbom o motornim vozilima 2011. i s Uredbom o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma 2011., sukladno odredbi članka 13. Uredbe o motornim vozilima 2011.

Slijedom navedenog, vezano uz sporazume o distribuciji novih motornih vozila od 1. lipnja 2013. prestao je biti na snazi članak 9. Uredbe o motornim vozilima 2011., kojim je bilo uređeno trajanje, prestanak, rješavanje sporova i prijenos prava i obveza iz sporazuma o distribuciji novih motornih vozila na treću stranu.

Uredba o vertikalnim sporazumima 2011. usklađena je s Uredbom Komisije (EU) br. 330/2010 od 20. travnja 2010. o primjeni članka 101. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađena djelovanja (dalje u tekstu: Uredba 330/2010), čime je prestala biti na snazi Uredba 1400/2002 (na koju se poziva poduzetnik PRIZMIĆ u inicijativi) slijedom čega se ista ne primjenjuje na predmetne pravne odnose.

Slijedom navedenog AZTN je utvrdio kako PRIZMIĆ i KMAG eventualni spor vezan uz trajanje i prestanak odnosno raskid predmetnih ugovora mogu rješavati sudskim putem. U skladu s navedenim, parnični postupak je i pokrenut pred nadležnim sudom u Splitu.

Nadalje, iz dostavljene dokumentacije i navoda poduzetnika KMAG i poduzetnika PRIZMIĆ proizlazi kako PRIZMIĆ obavlja djelatnost ovlaštenog servisera te prodavatelja rezervnih dijelova za KIA Motors vozila i dalje, bez obzira što je otkazan njegov Ugovor o trgovinskom zastupanju od 1. ožujka 2019.

U odnosu na servisiranje KIA vozila i prodaju originalnih rezervnih dijelova i dodatne opreme, KMAG u Hrvatskoj primjenjuje kvantitativno-kvalitativni selektivni distribucijski sustav. Uvjeti suradnje sa serviserima utvrđuju se u servisnom ugovoru, gdje se sa svim serviserima sklapa i primjenjuje isti tip ugovora. Servisni ugovori kao sastavni dio (zasebni prilog) sadržavaju predmetne KIA servisne standarde.

Na temelju članka 13. Uredbe o motornim vozilima 2011. propisano je kako se vertikalni sporazumi o servisiranju motornih vozila, kojima se razumijevaju sporazumi o prodaji rezervnih dijelova za motorna vozila, te sporazumi o pružanju usluga popravka i održavanja motornih vozila, a koji su sklopljeni nakon stupanja na snagu Uredbe o motornim vozilima 2011. (o čemu je u konkretnom slučaju riječ), mogu skupno izuzeti od opće zabrane iz članka 8. stavka 1. ZZTN-a ako ne prelaze prag propisanog tržišnog udjela i ako ne sadrže teška ograničenja i zabranjene obveze iz Uredbe o vertikalnim sporazumima 2011. (čancima 5., 9.

i 10.) i ako ne sadrže teška ograničenja tržišnog natjecanja, posebno određena za te sporazume sukladno Uredbi o motornim vozilima 2011. (članak 14.).

Na temelju članka 14. stavka 1. Uredbe o motornim vozilima 2011. propisano je kako se skupno izuzeće ne može se primijeniti na vertikalne sporazume koji se odnose na prodaju rezervnih dijelova, te pružanje usluga popravka i održavanja motornih vozila, koji neposredno ili posredno, samostalno ili zajedno s drugim čimbenicima, pod kontrolom ugovornih strana, sadrže vertikalna ograničenja koja imaju cilj: (a) ograničavanje članovima unutar sustava selektivne distribucije, prodaje rezervnih dijelova za motorna vozila neovisnim serviserima koji te dijelove koriste za popravak i održavanje motornih vozila; (b) ograničavanje prava dobavljača rezervnih dijelova, alata za popravke ili dijagnostičke i druge opreme, ugovoreno s proizvođačem motornih vozila da prodaje rezervne dijelove, alate za popravke ili dijagnostičku ili drugu opremu ovlaštenim ili neovisnim distributerima, odnosno ovlaštenim ili neovisnim serviserima ili krajnjim korisnicima; (c) ograničavanje prava dobavljača dijelova za motorna vozila, ugovoreno s proizvođačem motornih vozila koji koristi te dijelove u prvoj ugradnji u proizvodnji motornih vozila, da te dijelove ili rezervne dijelove valjano i na vidljivom mjestu označi svojim robnim žigom ili logotipom.

Iako je poduzetnik PRIZMIĆ i dalje u poslovnom odnosu sa poduzetnikom KMAG te iako stranke nisu osporavale predmetni pravni odnos, AZTN je analizom dostavljene dokumentacije iz rezultata ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu u odnosu na servisne ugovore utvrdio da isti ne sadrže teška ograničenja i zabranjene obveze iz Uredbe o vertikalnim sporazumima 2011. niti sadrže teška ograničenja iz članka 14. Uredbe o motornim vozilima 2011.

Ugovor o trgovinskom zastupanju uređen je člankom 804. stavkom 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/2005., 41/2008., 125/2011., 78/2015., 29/2018., dalje u tekstu: ZOO). Tim člankom je propisano da se ugovorom o trgovinskom zastupanju zastupnik obvezuje da će za vrijeme trajanja ugovora pregovarati s trećim osobama o sklapanju ugovora u ime i za račun nalogodavca te da će, ako je tako ugovoreno, i sklapati ugovore s trećim osobama u ime i za račun nalogodavca, a nalogodavac se obvezuje da će zastupniku za svaki ugovor kojega je on sklopio ili koji je sklopljen njegovim djelovanjem platiti određenu proviziju.

Na temelju članka 74. stavka 1. ZZTN-a propisano je kako se u primjeni ZZTN-a, a osobito u slučajevima postojanja pravnih praznina ili dvojbi pri tumačenju propisa, u skladu s člankom 1. Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, broj 2/12.), primjenjuju na odgovarajući način kriteriji koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji.

Slijedom navedenog, u provedbi predmetnog prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, AZTN je izvršio uvid i u kriterije iz pravne stečevine EU i to Obavijesti Komisije - Smjernice o vertikalnim ograničenjima (2010/C 130/01) od 19. svibnja 2010. (dalje u tekstu: Smjernice o vertikalnim ograničenjima), u točkama 12. do 21. koji uređuju ugovore o zastupanju.

Iz sadržaja dostavljenog Ugovora o trgovinskom zastupanju 2019., osobito članka 1. PREDMET UGOVORA, točka a) i članka 5. PUNOMOĆI, točke b.1) proizlazi kako PRIZMIĆ djeluje u pravnom prometu prema trećima u ime i za račun KMAG kao trgovinski zastupnik.

Nadalje, na temelju članka 1. točke b) Ugovora o trgovinskom zastupanju 2019. propisano je da su stranke suglasne da se u predmetnom ugovoru radi o pravom trgovačkom ugovoru u smislu Smjernica o vertikalnim ograničenjima koji ne potpada pod odredbe članka 8. ZZTN-a ili članka 101. stavka 1. UFEU-a.

U odnosu na otkaz Ugovora o trgovinskom zastupanju 2019., kao i na razloge zbog kojih se poduzetnik KMAG odlučio na taj otkaz, utvrđeno je kako pitanje otkaza ili raskida ugovora ne spada pod primjenu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja budući da je članak 9. Uredbe o motornim vozilima 2011. koji je uređivao ta pitanja prestao vrijediti 1. lipnja 2013. Stoga eventualne sporove vezane uz otkaz ili raskid ugovora ugovorne strane mogu rješavati na nadležnom sudu u skladu s posebnim propisima kojima se uređuju obvezni odnosi.

U konkretnom slučaju AZTN je utvrdio kako u pogledu Ugovora o trgovinskom zastupanju 2019. ne može biti riječi o sporazumu između neovisnih strana pa se na takav sporazum u kojem agent djeluje u ime i za račun principala i ne snosi značajnij financijski rizik u smislu kriterija (točka 15.) iz Smjernica o vertikalnim ograničenjima ne može primijeniti članak 8. ZZTN-a.

Nadalje, vezano uz prijedlog podnositelja inicijative za pokretanjem postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja u smislu članka 13. ZZTN-a, AZTN je utvrdio da je tržišni udjel poduzetnika KMAG na tržištu distribucije novih motornih vozila marke KIA Motors manji od 10 posto slijedom čega proizlazi kako se poduzetnik KMAG ne nalazi u vladajućem položaju u smislu 12. ZZTN-a na tom mjerodavnom tržištu.

5. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: Vijeće), sukladno ovlastima iz članka 27. i članka 31. ZZTN-a, na sjednici 12/2022., održanoj 21. ožujka 2022., razmatralo je navedeni predmet te je donijelo odluku da se inicijativa poduzetnika PRIZMIĆ odbaci u smislu članka 38. stavaka 5. i 9. ZZTN-a, jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka AZTN-a po službenoj dužnosti protiv poduzetnika KMAG i poduzetnika KMAG Slovenija, radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja u smislu članka 39. ZZTN-a, a vezano uz primjenu članka 8. ZZTN-a koji uređuje zabranjene sporazume i članka 13. ZZTN-a koji uređuje zabranu zlouporabe vladajućeg položaja.

Odluku o odbacivanju predmetne inicijative Vijeće temelji na sljedećim razlozima.

AZTN je u predmetnom postupku utvrđivao postoje li dostatne indicije za pokretanje postupka u razdoblju počevši od 1. listopada 2010. kada je stupio na snagu važeći ZZTN, s obzirom da ne postoji mogućnost retroaktivne primjene ZZTN-a.

Vezano uz Ugovor o uvozu i prodaji vozila i Ugovor o distribuciji i prodaji vozila i rezervnih dijelova, prestankom važenja članka 9. Uredbe o motornim vozilima 2011., kojim je bilo uređeno trajanje, prestanak, rješavanje sporova i prijenos prava i obveza iz sporazuma o distribuciji novih motornih vozila na treću stranu, pitanje trajanja i prestanka tih ugovora počevši od 1. lipnja 2013. više nije u nadležnosti AZTN-a, već PRIZMIĆ i KMAG eventualni spor o navedenom mogu rješavati sudskim putem.

U skladu s prethodno obrazloženim, niti na otkaz Ugovora o trgovinskom zastupanju 2019., kao ni na razloge zbog kojih se poduzetnik KMAG odlučio na taj otkaz, ne mogu se primijeniti propisi o tržišnom natjecanju, budući da je riječ o primjeni zakona kojim se uređuju obvezni odnosi te se pravna zaštita ugovornih strana može ostvariti pred nadležnim sudom u slučaju povrede odredaba tog zakona.

Analizom dostavljene dokumentacije te relevantnih zakonskih odredbi u odnosu na tipski servisni ugovor (uz dostavljene relevantne priloge) koje KMAG sklapa sa serviserima iz KIA ovlaštene mreže, a koji je KMAG zaključio i s poduzetnikom PRIZMIĆ, i koji ugovor je i dalje na snazi, nisu utvrđene dostatne indicije za pokretanje postupka u smislu članka 39. ZZTN-a,

a primjenom članka 8. ZZTN-a, budući da proizlazi kako navedeni ugovori ne sadrže teška ograničenja i zabranjene obveze iz Uredbe o vertikalnim sporazumima 2011. niti sadrže teška ograničenja iz članka 14. Uredbe o motornim vozilima 2011.

S obzirom na to da je tržišni udjel marke KIA Motors poduzetnika KMAG na mjerodavnom tržištu distribucije novih motornih vozila na području Republike Hrvatske manji od 10 posto, utvrđeno je kako se poduzetnik KMAG ne nalazi u vladajućem položaju u smislu 12. ZZTN-a. Slijedom navedenog proizlazi kako nema zakonske pretpostavke za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja u smislu članka 39., a primjenom članka 13. ZZTN-a.

Slijedom svega iznesenog, u odnosu na zaprimljeni prijedlog poduzetnika PRIZMIĆ za određivanjem privremene mjere od 25. listopada 2021. nema osnove za izricanjem privremene mjere sukladno članku 51. ZZTN-a, budući da nisu ostvareni uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti u smislu odredaba ZZTN-a.

Slijedom navedenog, AZTN je na temelju odluke Vijeća odlučio kao u izreci ovoga rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali podnositelj inicijative može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovoga rješenja.

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

dr. sc. Mirta Kapural dipl. iur.

Napomena: Sukladno članku 53. ZZTN-a, podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu izuzeti su od objavljivanja te su u tekstu navedeni podaci označeni [...]